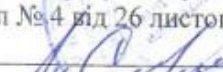

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Погоджено
На засіданні вченої ради
Мистецького факультету
Протокол № 4 від 26 листопада 2019 р.
Декан Т.Б. Стратан-Артишкова

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ЦДПУ ім. В. Винниченка
Від 20.11.2019 р. № 12-УН
Ректор О.А. Семенюк

Обговорено і затверджено
На засіданні кафедри
музичного мистецтва і хореографії
Протокол № 4 від 17 листопада 2019 р.
Завідувач кафедри В.Ф. Черкасов

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО ЗАЛІКУ
з Музичного мистецтва
для оцінювання творчих здібностей осіб, які вступають на I курс
денної/заочної форми навчання
для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності:
014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Професія вчителя музичного мистецтва загальноосвітнього навчального закладу включає багато видів діяльності, пов'язаних з грою на музичному інструменті (баян/акордеон, гітара та духові інструменти). На уроці музичного мистецтва вчитель повинен вміти: ілюструвати окремі епізоди творів, що вивчаються (з метою їх пізнання та усвідомленого сприйняття учнями); змінювати окремі засоби музичної виразності для активізації слухової уваги учнів, поживлення їх художньої фантазії; цілісно виконувати твір на високому художньому й доступному для дітей рівні, щоб вони могли сприймати музику в процесі її різноманітних художніх проявів; акомпанувати собі та учням під час презентації й розучування нової пісні; при опитуванні, пристосовуючись до їхнього діапазону тощо.

Програма творчого заліку з музичного мистецтва розрахована на абітурієнтів, які вступають на I курс денної чи заочної форми навчання і передбачає оцінювання творчих здібностей вступників з музичного мистецтва.

Основними завданнями творчого заліку з музичного мистецтва (основний музичний інструмент, теорія музики та сольфеджіо) є: опанування навичками гри на музичному інструменті; володіння навичками інтонаційно-образної інтерпретації музичного твору; виразне сценічне виконання концертної програми. Крім того, з'ясування рівня знання абітурієнтами елементів музичної виразності та їх фіксації у п'ятилінійній абсолютній нотації; елементарних музично-технічних навичок, необхідних як у процесі навчання, так і для подальшого музичного розвитку; практичних навичок тонально-звуквисотного та метроритмічного мислення для подальшого вивчення різних дисциплін музично-теоретичного та спеціального циклу.

Проведення творчого заліку здійснюється поетапно та диференційовано за **музично-інструментальним та вокально-хоровим складниками:**

1. МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ:

1 етап. Основний музичний інструмент.

2 етап. Теорія музики та сольфеджіо.

Форма проведення 2 етапу творчого заліку з теорії музики та сольфеджіо – усне опитування за білетами.

Структура екзаменаційного білету – одне теоретичне питання з теорії музики та сольфеджіо, два практичних завдання (інтонування ладів, інтервалів, акордів е заданій тональності та поза ладом), читання з листа, слуховий аналіз.

Тривалість підготовки до усної відповіді за змістом усіх питань екзаменаційного білету до 30 хвилин.

2. ВОКАЛЬНО-ХОРОВИЙ ВІДДІЛ

1 етап. Сольний спів.

2 етап. Елементарна музична грамота.

Форма проведення 2 етапу творчого заліку з елементарної музичної грамоти – усне опитування за білетами.

Структура екзаменаційного білету охоплює три завдання – одне передбачає відтворення ритмічного малюнку, друге – відтворення окремих музичних звуків та

мелодії запропонованої екзаменатором, визначити напрямок її руху, третє – теоретичне питання з музичної грамоти в межах вимог програми з предмету «Музичне мистецтво» загальноосвітньої школи.

Тривалість підготовки до усної відповіді за змістом усіх питань екзаменаційного білету до 30 хвилин.

Система оцінювання – 200 бальна, максимальна кількість балів, яку абітурієнт може набрати за результатами творчого конкурсу – 200, мінімальний – 100.

2. ПРОГРАМА ТВОРЧОГО ЗАЛІКУ

2.1. МУЗИЧНЕ ВІДЦЛЕННЯ

2.1.1. ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

При проведенні першого етапу творчого заліку з основного музичного інструменту (фортепіано, баян, акордеон, скрипка, бандура, духові інструменти та інші) абітурієнти повинні продемонструвати художнє виконання творів різних стилів, жанрів, рівень технічних навичок, володіння штрихами та динамічними відтінками.

Абітурієнт повинен виконати:

1. Поліфонічний твір.
2. Музичний твір сонатної форми.
3. П'єсу кантиленного характеру або етюд середньої складності.

На 1 етапі творчого заліку солістам-інструменталістам надається концертмейстер (за необхідністю).

2.1.2. ТЕОРІЯ МУЗИКИ ТА СОЛЬФЕДЖІО

На другому етапі творчого заліку вступники повинні продемонструвати елементарні знання з теорії музики, вміння читати з аркуша, визначати на слух інтервали, акорди, лади, гармонічні послідовності.

Творчий залік з теорії музики та сольфеджіо складається з:

а) **питань з елементарної теорії музики;**

б) **інтонаційних завдань:** мажорних та мінорних гам угору і вниз від заданого звука (натуральних, гармонічних, мелодичних); інтервалів та акордів угору та вниз від заданого звука і в тональності; домінантсептакорду з його оберненнями від заданого звука і в тональності та розв'язаннями в тоніку;

в) **сольфеджування одноголосних прикладів** зі збірників: Сольфеджіо. Ч. 1. Одноголосное // Сост. Калмыков Б., Фридкин Г. – М., 1988. (Розділи за 6,7 класи); Драгомиров П. Учебник сольфеджіо. – М., 1991. – №№ 50–100; Ладухин Н. Одноголосное сольфеджіо. – М., 1988. – №№ 40–80;

г) **визначення на слух:** мажорних та мінорних гам трьох видів; інтервалів та акордів, зазначених вище.

д) **виконання фрагменту вокального твору** (романс, народна, сучасна або авторська пісня).

2.2.ВОКАЛЬНО-ХОРОВИЙ ВІДДІЛ

2.2.1. СОЛЬНИЙ СПІВ (АКАДЕМІЧНИЙ, НАРОДНИЙ, ЕСТРАДНИЙ)

На першому етапі творчого заліку з сольного співу абітурієнт повинен виконати три вокальні твори різного характеру – 2 твори із супроводом, один твір без супроводу (за вибором абітурієнта).

I. Академічний спів:

1. Арія з опери або романс
2. Романс або пісня
3. Вокальний твір без супроводу

II. Народний спів:

1. Українська народна пісня (повільна)
2. Українська народна пісня (рухлива)
3. Народна пісня (без супроводу)

III. Естрадний спів: (живий супровід, флеш накопичувач)

1. Пісня українських авторів (повільна)
2. Пісня (рухлива)
3. Пісня без супроводу

На першому етапі творчого заліку солістам-вокалістам надається концертмейстер (за необхідністю), а також можна використати фонограму «мінус», записану на диску CD (аудіо) або мінідиску.

2.2.2. ЕЛЕМЕНТАРНА МУЗИЧНА ГРАМОТА

Метою другого етапу заліку є перевірка елементарних музичних знань, природних слухових та вокальних даних абітурієнтів.

Абітурієнти повинні:

- а) відтворити ритмічний малюнок після його прослуховування;
- б) відтворити голосом звуки різної висоти, виконані екзаменатором голосом чи на музичному інструменті;
- в) проспівати мелодію, запропоновану екзаменатором;
- г) розпізнати напрямок руху мелодій (вгору, вниз, на місці), виконаних екзаменатором;
- д) відшукати ноту, виконану екзаменатором на інструменті;
- ж) визначити кількість звуків, виконаних екзаменатором на інструменті одночасно;
- з) знати музичну грамоту в межах вимог програми з предмету «Музичне мистецтво» загальноосвітньої школи.

Перелік основних питань з елементарної музичної грамоти:

1. Назвати у висхідному і низхідному порядку назви музичних звуків.
2. Що таке нота?
3. Що таке нотний стан? З чого він складається?
4. Що таке октава?
5. Скільки звуків утворюють октаву?
6. Що таке півтон? Між якими звуками утворюється півтон?
7. Що таке цілий тон? Між якими основними звуками утворюється цілий тон?
8. Що таке «дієз»?

9. Що таке «бемоль»?
10. Що таке «бекар»?
11. Що означає слово «ключ» у нотному письмі?
12. Які ключі найбільше використовуються у музичній практиці?
13. Як називається ключ соль, який знаходиться в другій лінійці?
14. Як називаються чоловічі голоси?
15. Як називаються жіночі голоси?
16. Який ключ і якої октави в скрипковому ключі знаходиться на 1-й лінійці?
17. Який звук і якої октави в скрипковому ключі знаходиться між 4-ю і 5-ю лінійками?
18. Який звук і якої октави в скрипковому ключі знаходиться на третій лінійці?
19. Що таке ритм?
20. Що таке тривалість звуку?
21. Які тривалості музичних звуків ви знаєте?
22. Що означає пауза?
23. Як записуються на нотному стані різні тривалості звуків?
24. Як записуються на нотному стані різні тривалості пауз?
25. Що таке темп у музиці?
26. Що таке ритм?

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ Творчого заліку з Музичного мистецтва

Оцінка	Рівень	Бал	Критерії
«не склав»	Початковий	1–59	Абітурієнт дає неправильні відповіді на теоретичні питання, демонструє фальшиве інтонування та ритмічну неточність у виконанні завдань із слухового диктанту та вправ із сольфеджіо. Рівень загальнохудожньої ерудиції низький. Здатність до творчого музикування та імпровізації не виявляється.
		60–99	Абітурієнт виконує сольну вокальну або інструментальну програму на низькому художньо-технічному рівні із зупинками та повторами складних фрагментів твору з неповним дотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків; демонструє слабе володіння виконавськими штрихами та різними видами атаки звука; неправильне фразування; не дотримується правил звуковедення; виконання невиразне, художньо-стильові особливості твору стилю не розкриті.
«склав»	Середній	100–144	Абітурієнт дає правильну відповідь лише на половину питань з музично-теоретичних дисциплін. Демонструє не зовсім чисте інтонування та ритмічну неточність у виконанні завдань із слухового диктанту та вправ із сольфеджіо. Рівень загальнохудожньої ерудиції посередній. Здатність до творчого музикування

			виявляється дуже слабо.
		127–136	Абітурієнт не дотримується правил звуковедення, виконання поверхневе, відчуття форми та художньо-стильових особливостей твору не достатнє.
		137–144	Абітурієнт виконує сольну вокальну або інструментальну програму на посередньому художньо-технічному рівні, не точно виконує штрихи, не достатньо володіє різними видами атаки звуку, демонструє неправильне фразування.
Достатній		145–152	Абітурієнт дає правильну відповідь на питання з музично-теоретичних дисциплін; демонструє чистоту інтонування та ритмічну точність у виконанні завдань із слухового диктанту та вправ із сольфеджіо, володіє навичками творчого музикування, виявляє достатній рівень загальнохудожньої ерудиції.
		153–160	Володіє штриховою технікою, різними видами атаки звуку; правильним фразуванням та звуковеденням, демонструє здатність до творчого музикування.
		161–168	Абітурієнт виконує сольну вокальну або інструментальну програму на належному технічному рівні з дотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків.
Високий		169–178	Абітурієнт дає змістовну й повну відповідь на теоретичні питання, демонструє чистоту інтонування, метро-ритмічну точність, розвиненість ладо-інтонаційного та гармонічного слуху, правильно виконує з першого разу завдання із слухового диктанту та вправи із сольфеджіо; виявляє високий рівень загальнохудожньої ерудиції.
		179–186	Абітурієнт виконує сольну вокальну або інструментальну програму на високому виконавському рівні, володіє художньо-технічними засобами виразності, дотримується авторського тексту.
		187–200	Абітурієнт виконує сольну вокальну або інструментальну програму на високому виконавському рівні, володіє художньо-технічними засобами виразності, дотримується авторського тексту, темпу, динамічних відтінків; володіє засобами музичної виразності: штриховою технікою, різними видами атаки звуку; виконує складні ритмічні конфігурації та мелізми; демонструє правильне фразування, звуковедення, відчуття форми та жанрово-стильових особливостей музичного твору, здатність до власної інтерпретації та імпровізації, артистизм та сценічну майстерність.

4.Рекомендована література:

1. Алексеев С.С. О колорите. – М., 1974.
2. Беда В.Г. Живопись. – Красноярск: Изоискусство, 1985.
3. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты: Рисунок. Живопись. Композиции. М., 1981.
4. Волков Н.Н. Цвет в живописи. – М., 1965.
5. Волков Н.Н. Композиция в живописи. – М., 1977
6. Гренберг Ю.И. Технология живописи. – М., 1982.
7. Зайцев А. Наука о цвете и живопись. – М.: Изобразительное искусство, 1986
8. Киплик Д.И. Техника живописи. – М.: «Сварог и К», 1998. – 502 с.
9. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: Практическое пособие. – М.: Высш. шк., 1992.–270 с.
10. Одноралов Н.В. Материалы в изобразительном искусстве.- М., 1983.
11. Пучков А.С., Триселев А.В. Методика работы над натюрмортом. – М., 1982.
12. Унковский А.А. Живопись. Вопросы колорита. – М., 1980.
13. Школа изобразительного искусства. – М.: Изобразительное искусство. – 1986.
14. Юному художнику: Практическое руководство по изобразительному искусству. – М.: Издаельстао Академии художеств СССР, 1963.
15. Яшухин А.П. Живопись. М.: Просвещение, 1989.